

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/723/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112233742
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4112233742.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Renáty Pátrovičovej, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpený Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, za ktorú koná ako advokát a konateľ doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 26. mája 2014, č. k. 10C/38/2013-100 a proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 8. júla 2014, č. k. 10C/38/2013-120, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

II. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 08. 07. 2014, č. k. 10C/38/2013-120 **z r u š u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Komárno (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) rozsudkom zo dňa 26. mája 2014, č. k. 10C/38/2013-100 zamietol žalobu na zaplatenie majetkovej škody vo výške 175,- eur a nemajetkovej ujmy vo výške 331,92 eura a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Nitra dňa 02. 10. 2012 domáhal zaviazania žalovaného na zaplatenie vzniknutej majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Nitra v exekučnej veci vedenej proti povinnému Y. R.. Žalobu odôvodnil tým, že ako oprávnený navrhol súdnemu exekútorovi vykonať exekúciu, a to z dôvodu nerešpektovania zmluvných dojednaní a zákonných ustanovení zo strany dlžníka. Exekúcia bola vedená pre pohľadávku, ktorá vznikla zo zmluvy o úvere č. 4031635. Po prijatí návrhu na vykonanie exekúcie súdny exekútor predložil návrh spolu so žiadosťou exekučnému súdu, ktorý následne vydal poverenie pod č. 5403 019040. Pre obavy o právny a faktický osud pohľadávky nútene vymáhanej súdnym exekútorom prísom zo dňa 27. 08. 2010 požiadal súd o zmenu súdneho exekútora. Legitímne očakával, že súd o tejto žiadosti rozhodne v zákonom stanovenej dobe. Podľa § 44 ods. 7 EP v znení platnom do 01. 09. 2005 a podľa § 44 ods. 8 v znení platnom od 01. 12. 2006 môže oprávnený kedykoľvek požiadať o zmenu súdneho exekútora a súd o nej rozhodne do 30 dní od doručenia. Exekučný súd napriek tomu, že vec nevykazovala znaky právnej zložitosti, nerozhodol o nej v stanovenom čase a bol nečinný viac ako 196 dní. Z dôvodu nesprávneho úradného postupu mu vznikla majetková škoda a nemajetková ujma. V tomto období vynaložil na správu pohľadávky prostredníctvom pracovných výkonov zamestnancov pomocou informačného systému 70,- eur, na udržiavanie informačného systému 40,- eur, na administráciu listín a komunikáciu s pôvodným súdnym

exekútorom 50,- eur, na administratívne spracovanie textov urgencií adresovaných exekučnému súdu, na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií adresovaných exekučnému súdu, na poštovné a telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním a kontrolou stavu konania na exekučnom súde sumu 15,- eur, t. j. spolu 175 eur. Zároveň si uplatnil aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože samotné konštatovanie porušenia práva na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora v stanovenej dobe v spojení s porušením čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie veci v primeranom čase zaručeného čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Nemajetkovú ujmu vo výške 331,92 eura si vyčíslil podľa analógie doktríny Ústavného súdu SR, ktorý priznáva satisfakciu 663,88 eura za rok, teda 55,32 eura za mesiac omeškania v činnosti exekučného súdu. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 17. 09. 2013 žiadal žalobu zamietnuť. Súd s poukazom na § 101 ods. 2 OSP prejednával vec bez prítomnosti účastníkov konania, pričom právny zástupca žalobcu podaním došlým súdu dňa 26. 05. 2014 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s pojednávaním vo veci CD Consulting s. r. o. v senáte 15C a 9C na Okresnom súde Nové Zámky s tým, že klient vylúčil substitúciu. Súd uvedenú žiadosť o odročenie neakceptoval, pretože nebol priložený žiaden dôkaz o kolízii pojednávania a zároveň v plnomocenstve zo dňa 13. 09. 2012 žalobca súhlasil so substitúciou. Žalovaný súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s exekučným spisom Okresného súdu Nitra sp. zn. 25Er/425/2006 a zistil, že oprávnený spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. podal návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 06. 04. 2006 proti povinnému na podklade exekučného titulu - notárskej zápisnice spisanej notárom JUDr. Ondrejom Ďuriačom na Notárskom úrade so sídlom v Partizánskom č. N196/2006, NZ 3252/2006, NCRLs 3228/2006 zo dňa 28. 01. 2006, ktorý bol postúpený súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Horváthom súdu dňa 26. 05. 2006. Exekučný súd dňa 02. 06. 2006 udelil súdnemu exekútorovi poverenie č. 5403 019040. Prípisom zo dňa 27. 08. 2010 oprávnený navrhol zmenu súdneho exekútora. Súd výzvou zo dňa 06. 09. 2010 si vyžiadal stanovisko súdneho exekútora JUDr. Jozefa Horvátha k tomuto návrhu a zároveň ho vyzval na vyčíslenie trov exekučného konania a predloženie exekučného spisu. Exekučný spis bol súdu predložený 15. 11. 2010 spolu s vyčíslením trov exekúcie. Súd uznesením zo dňa 15. 11. 2010 vyhovel návrhu oprávneného na zmenu exekútora, ďalej poveril súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého a priznal JUDr. Jozefovi Horváthovi trovy doterajšieho exekučného konania vo výške 39,65 eura. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 03. 2011. Súd uviedol, že žalobca žiadosťami o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy doručenými žalovanému postupne od 23. 04. 2012 do 25. 09. 2012 požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v exekučných veciach, v ktorých vystupuje ako oprávnený, vedených na okresných súdoch SR, medzi nimi aj vo veciach vedených pred Okresným súdom Nitra. Súdu nepredložil rovnopis návrhu na predbežné prerokovanie nároku predloženého žalovanému, iba kópiu sprievodného listu k žiadostiam spolu so zoznamom, ktorý obsahuje iba číslo zmluvy, meno a priezvisko povinného, dátum jeho narodenia, spisovú značku súdneho exekútora a označenie exekučného spisu. Z predložených dokladov nemožno zistiť výšku požadovanej úhrady uplatnenej v danom prípade návrhom na predbežné prerokovanie nároku, preto súd nemohol preveriť, či výška majetkovej škody a nemajetkovej ujmy uplatnená v tomto konaní je zhodná s nárokom uplatneným v predbežnom prerokovaní náhrady škody. Tejto žiadosti do 6 mesiacov od podania kladne vyhovieť nebolo. Žaloba o náhradu škody a nemajetkovej ujmy bola podaná súdu pred uplynutím 6 mesačnej lehoty, ktorá plynula žalovanému na prejednanie nároku, avšak ku dňu rozhodovania súdu o žalobe je zrejmé, že žalovaný nárok žalobcu neuznal a v rámci predbežného prerokovania ho neuspokojil v lehote stanovenej zákonom, preto mal súd za to, že žaloba nie je podaná predčasne. V súvislosti s prietahmi v konaní poukazyval žalobca na ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Súd uviedol, že otázku, či bolo porušené právo uvedené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR je kompetentný preskúmať len Ústavný súd SR s ohľadom na konkrétne okolnosti každej posudzovanej veci. Pokiaľ by súd konajúci o náhrade škody mal hodnotiť postup iného súdu toho istého stupňa z hľadiska existencie zbytočných prietahov, tak by všeobecný súd preskúmaval postup iného všeobecného súdu, čo by mohlo viesť k porušeniu dvojinštančného princípu súdnictva. Súd nezistil, že v súvislosti s prípadným prietahom sa v danej veci viedlo disciplinárne konanie, alebo že by sa riešila sťažnosť na prietahy v konaní, či už pred predsedom príslušného okresného súdu alebo pred Ústavným súdom SR alebo Európskym súdom pre ľudské práva. Žalobca ani netvrdil, že uvedené predpoklady boli v predmetnej exekučnej veci dané. Zároveň súd uviedol, že samotné nedodržanie zákonom stanovenej lehoty neznamena automaticky prietahy v konaní. Na preukázanie výšky majetkovej škody a nemajetkovej ujmy žalobca predložil znalecký posudok Ekonomickej univerzity v Bratislave č. 1/2014 zo dňa 17. 01. 2014. Znalecký ústav v závere znaleckého posudku uvádza, že na základe vykonanej analýzy mzdových nákladov, nákladov na poštovné, telekomunikačné služby, tlač a úpravu informačného systému vypočítal

majetkovú ujmu vzniknutej spoločnosti POHOTOVOSŤ s. r. o. v súvislosti s porušovaním základných lehôt a nečinnosťou, či zbytočnými prietahmi v konaní pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie alebo pri rozhodovaní o zmene exekútora. V prípade žalôb o udelenie poverenia po zákonom stanovenej lehote mzdové náklady určil sumou 4,15 eura, náklady na tlač 5,13 eura, náklady na úpravu informačného systému 13,86 eura, náklady na poštovné 3,01 eura, náklady na telekomunikačné služby 4,43 eura, celkovo to je 30,76 eura. Súd mal za to, že znalecký posudok ústavu nie je dôkazom vzniku uplatnenej majetkovej škody. Zo záveru posudku nie je zrejmé, za akú dobu a na aký počet exekučných vecí boli náklady z ktorých ústav vychádzal vynaložené, či iba na veci, v ktorých si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody nesprávnym úradným postupom alebo na všetky exekučné veci, v ktorých žalobca vystupoval ako oprávnený a nie je dôkazmi podložený. Z uvedených dôvodov súd znalecký posudok nepovažoval za dôkaz preukazujúci majetkovú škodu uplatnenú v konaní, a preto naň neprihliadol. Súd konštatoval, že je nepochybné, že súd o zmene súdneho exekútora nerozhodol v lehote do 30 dní, avšak žalobca neprodukoval, ani nenavrhol dôkazy k tomu, že jeho pohľadávka v prípade rozhodnutia o zmene exekútora do 30 dní bola reálne vymožitelná od povinného, že ňou uplatnená škoda spočíva v zmenšení majetku, alebo v ušlom zisku, ale ako majetkovú škodu uviedol vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi dourčením žiadosti o zmenu súdneho exekútora a rozhodnutím o nej. Nemajetkovú škodu vníma ako vnútorné zásahy do spoločnosti, ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania, porušenie jej práv a vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymoženie pohľadávky. Nekonkretizoval, prečo samotné konštatovanie porušenia práva nie je pre neho dostatočným zadostučinením. V návrhu vychádzal len z predpokladov, nepredložil žiadne dôkazy, svoje tvrdenia nezdôvodnil, nepreukázal aká majetková ujma mu vznikla ako právnickej osobe, ani závažnosť ujmy a jej následkov. Skutočnosť, že žalobca poskytuje úvery bez zabezpečenia, bez preverovania solventnosti subjektov, návratnosť úveru tak, ako to robia iné peňažné ústavy, nemožno vykladať na ťarchu žalovaného. Takému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. Nemožno konštatovať, že na strane žalobcu došlo k morálnej ujme, že postupom súdu bolo poškodené jeho obchodné meno vo vzťahu k existujúcim alebo potencionálnym spotrebiteľom, s ktorými uzavrel alebo uzatvára spotrebiteľské zmluvy. V súvislosti s majetkovou škodou súd poukázal na to, že žalobca nepreukázal vynaloženie uplatnených nákladov na správu a vymáhanie pohľadávky. Nestačí len tvrdiť, že jej vznikli náklady, ktoré vyčíslil bez predloženia dôkazu o ich vynaložení. Súd považoval za potrebné uviesť, že pôvodne poverený súdny exekútor až do vyžiadania exekučného spisu súdom za účelom rozhodnutia o žiadosti o zmene exekútora je povinný pokračovať v exekúcii a vykonávať úkony smerujúce k vymoženiu pohľadávky oprávneného. Zo spisu exekučného súdu nevyplýva, že o zmenu exekútora oprávnený požiadal z dôvodu nečinnosti exekútora, čiže oneskoreným rozhodnutím súdu o jej žiadosti nemohla vzniknúť oprávnenému žiadna škoda. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal vznik majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ich výšku ani príčinnú súvislosť medzi ich vznikom a nesprávnym úradným postupom exekučného súdu. Preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Na zistený skutkový stav súd aplikoval ust. § 1 písm. a/, c/, § 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, § 6 ods. 1, § 9 ods. 1, 2 (v znení účinnom do 31. 12. 2012), § 15 ods. 1, § 16, § 17 ods. 1 - 3, § 24 ods. 1 zákona č. 514/003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 42 ods. 2 písm. d/ zákona č. 233/1995 Z. z. v znení činnom od 01. 06. 2010 do 31. 05. 2011 a § 44 ods. 7 a 8 Exekučného poriadku.

O trovách konania rozhodol súd s poukazom na ust. § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu nevznikli a ani si žiadne neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Odvolanie podal z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP - účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (ust. § 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ OSP), b/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP - súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (ust. § 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. h/ OSP), c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (ust. § 205 ods. 2 písm. c/ OSP), d/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 205 ods. 2 písm. f/ OSP). Žalobca zásadne namietal, že súd rozhodol v merite na základe (a s použitím) „inšpirácie“ novou právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenia zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku

právnej skutočnosti a po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústredeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávnom súdnom rozhodnutí a takéto rozhodnutie musí byť zrušené. Súd bol jednoznačne pri svojom rozhodovaní viazaný ust. § 9 ods. 1 vyššie citovaného zákona v znení účinnom pred prijatím zák. č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Súd svojím rozhodnutím de iure a de facto aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Súd prvého stupňa vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto legitímnu sféru, na čo zo zákona nemal oprávnenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý bol z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, s čím nemal nič spoločné rozhodcovský súd. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného. Súdu taktiež neprislúcha polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a jeho povinnosťou je aplikovať platné právo a akékoľvek úvahy de lege ferenda sú neprípustným súdnym aktivizmom, na ktorom nemožno založiť meritórne rozhodnutie. Navyše súd svojimi úvahami plne neguje stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá je základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie veci v primeranom čase. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, ako napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy, nárast ekonomickej trestnej činnosti atď., a tiež uviedol, že „Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám článku 6 ods. 1, zahŕňajúc aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote.“ Pokiaľ súd a ani samotný štát neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kriticko-situácie, tento nedostatok mu nemôže byť dávaný za vinu. Žalobca vôbec nechápe, aký môže mať na výsledok konania dopad skutočnosť, že súd vyjadril svoje presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom. Ide o prejav nesústredenej činnosti súdu, kedy súdy vyhodnocovali aj také skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli.

Ďalším uznesením Okresný súd Komárno zo dňa 08. 07. 2014, č. k. 10C/38/2013-120 uložil žalobcovi, aby v lehote do 10 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 20,- eur s poukazom na položku 7a Sadzobníka súdnych poplatkov. Zároveň poučil žalobcu, že ak poplatok v určenej lehote nezaplatí, súd ho bude vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc prvostupňový súd, aby s poukazom na ust. § 210a OSP odvolaniu v celom rozsahu vyhovel a napadnuté uznesenie/výzvu zrušil v celom rozsahu bez náhrady. Poznámene, že rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadne dôvody, a to skutkové ani právne, ktoré viedli súd k vydaniu predmetného rozhodnutia. Nedostatok odôvodnenia ako dôvod na zrušenie uznesenia o uložení povinnosti zaplatiť poplatok za odvolanie podľa položky 7a) konštatoval v množstve vecí napr. Krajský súd v Žiline ako v konaní sp. zn. 8Co/295/2013. Bol vyrubený poplatok vo výške 20,- eur za podané odvolanie, avšak tento poplatok sa vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného mal teda za preukázané, že spolpatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nepodliehajú mu ďalšie úkony vo veci samej ako odvolanie, dovolanie a pod. V súvislosti s uvedeným poukázal na dôvodovú správu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, čl. II k bodu 3. Poukázal na to, že podľa pozmeňujúceho návrhu k vládnemu návrhu zákona sa v nadväznosti na zrušenie vecného oslobodenia pri žalobách na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom navrhlo zaviesť paušálny súdny poplatok pre tieto žaloby vo výške 20,- eur, čím sa jednak čiastočne zohľadňuje účel vládnemu návrhu a súčasne sa zlepšuje v porovnaní s vládnym návrhom prístupu k spravodlivosti v týchto veciach, pretože sa nebude vyberať poplatok podľa percentuálnej sadzby (položka 1), ale práve ako paušálny poplatok, ktorý je podstatne nižší. V tomto smere dodal, že v predmetnej veci podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd teda nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku, a preto nemal byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Vyššie uvedené závery považoval za súladné s publikovaným rozhodnutím všeobecného významu, a to rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007. Taktiež ani v prílohe zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným

postupom. Takýmto konaním súdu mu bola v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie súdu považoval za zásah do základného práva žalobcu na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Poznamenal, že v § 1 zákona o súdnych poplatkoch je vyjadrená ústavná zásada vyplývajúca z čl. 59 ods. 2 Ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona. Súdy teda vyberajú súdne poplatky za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú za návrh a za úkony štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov. V tejto súvislosti zdôraznil, že použitie analógie legis je v prípadoch vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy SR vylúčené. S poukazom na uvedené, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákon č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu ako aj práva upraveného čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR. Domnieval sa, že súd je pri výkone svojej rozhodovacej právomoci viazaný čl. 2 ods. 2, a teda platí, že môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. 09. 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. 09. 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. 09. 2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01. 10. 2012 a konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012. Do 30. 09. 2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené. S týmto názorom sa stotožnil aj Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 5 M Cdo 14/2007 z 30. 06. 2008 a sp. zn. 6 M Cdo 2/2011 z 10. 08. 2011. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Komárno sp. zn. 8C/842/2012 zo dňa 16. 10. 2013 a uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/174/2012 zo dňa 03. 01. 2014. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku –ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou - účastníkom konania včas (§ 201 a § 204 OSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 OSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, c/ a f/ OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 OSP) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako bol vyvesený na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z. z.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správny, preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Pokiaľ ide o uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 08. 07. 2014, č. k. 10C/38/2013-120, odvolanie žalobcu považoval za dôvodné, preto uznesenie s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil.

I.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Žalobca sa podaným návrhom domáhal od žalovaného náhrady majetkovej škody v sume 175,- eur ako majetkovej škody a z titulu nemajetkovej ujmy v sume 331,92 eura, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom súdu, v dôsledku nevydania rozhodnutia o návrhu na zmenu exekútora v zákonom stanovenej lehote, resp. v primeranom čase a bez zbytočných prieťahov a vykonaním úradného postupu bez splnenia zákonných podmienok v exekučnom konaní sp. zn. 25Er/415/2006. Majetková škoda predstavuje účelne vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi dorúčením návrhu na zmenu exekútora a rozhodnutím o ňom. Vynaložil v tomto období na správu pohľadávky prostredníctvom pracovných výkonov zamestnancov pomocou informačného systému sumu 70,- eur, na udržiavanie a správu informačného systému sumu 40,- eur, na administráciu listín a komunikáciu s pôvodným súdnym exekútorom sumu 50,- eur a na administratívne spracovanie textov urgencií adresovaných exekučnému súdu na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií adresovaných exekučnému súdu, na poštovné a telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním a kontrolou stavu konania na exekučnom súde sumu 15,- eur, spolu sumu 175,- eur. Nemajetkovú ujmu požadoval ako primeranú náhradu za vnútorné zásahy do spoločnosti, ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania,

za porušenie jeho práv, stratu legitímnych očakávaní, že nastane v zákonom čase stav predpokladaný zákonom, stratu dôvery v právo a v spravodlivé riešenie veci a vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymoženie pohľadávky vo výške 331,92 eura, pričom pri výpočte vychádzal z alikvotného pomeru 55,32 eura za každý mesiac omeškania v činnosti exekučného súdu, a to na základe aplikácie doktríny ústavného súdu, teda 663,88 eura za rok 12 mesiacov.

Exekučné konanie začalo na základe návrhu oprávneného zo dňa 06. 04. 2006 podaného dňa 24. 05. 2005 súdному exekútorovi. Dňa 26. 05. 2006 doručil súdny exekútor návrh spolu so žiadosťou o udelenie poverenia exekučnému súdu. Dňa 02. 06. 2006 exekučný súd poveril výkonom exekúcie súdneho exekútora JUDr. Jozefa Horvátha. Podaním zo dňa 27. 08. 2010 žiadal oprávnený zmenu exekútora a žiadal, aby súd poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Listom zo dňa 06. 09. 2010 požiadal exekučný súd pôvodného exekútora o stanovisko k návrhu na zmenu súdneho exekútora a zároveň ho vyzval na vyčíslenie trov exekúcie a predloženie exekučného spisu. Dňa 15. 10. 2010 bola súdu doručená odpoveď. Súd uznesením zo dňa 15. 11. 2010, č. k. 25Er/415/2006-19 vyhovel návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora a poveril súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého. Zároveň priznal súdnému exekútorovi JUDr. Jozefovi Horváthovi trovy exekúcie v sume 39,65 eura. Následne exekučný súd uznesením zo dňa 07. 07. 2011, č. k. 25Er/415/2006-25 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zároveň ju zastavil. Súdnému exekútorovi JUDr. Rudolfovi Krutému náhradu trov exekúcie nepriznal.

Odvolací súd poukazuje na to, že odvolacie dôvody uvádzané v odvolaní vôbec nekorešponujú s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami, na ktorých je založený napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa. Žalobca podal množstvo návrhov s rovnakým predmetom konania, pričom vo všetkých konaniach podáva odvolania s totožným obsahom bez ohľadu na konkrétne okolnosti danej veci.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté rozhodnutie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je však odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 212 ods. 2 OSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy.

Odvolací súd sa pri posudzovaní danej veci preto zaoberal len námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvého stupňa predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska toho, či nedošlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31. 12. 2012, teda v čase, kedy malo dôjsť k spôsobeniu škody (ďalej len citovaný zákon), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 v znení do 31. 12. 2012, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehoty, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa ods. 2, právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení do 31. 12. 2012, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa ods. 2, každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie príslušného orgánu, ktorý koná v mene štátu, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku.

Podľa § 19 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení do 31. 12. 2012, právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia.

Podľa ods. 2, najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8.

Podľa ods. 3, lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

Podľa § 44 ods. 7 EP v znení účinnom od 01. 09. 2005 do 30. 11. 2006, oprávnený môže kedykoľvek v priebehu exekučného konania aj bez uvedenia dôvodu podať na príslušný okresný súd návrh na zmenu exekútora. Súd rozhodne o zmene exekútora do 30 dní od doručenia návrhu oprávneného na zmenu exekútora.

Podľa § 44 ods. 8 EP v znení účinnom od 01. 09. 2005 do 30. 11. 2006, súd v rozhodnutí o zmene exekútora podľa odseku 7 zároveň vykonaním exekúcie poverí exekútora, ktorého navrhne oprávnený, a vec mu postúpi spolu s exekučným spisom súdneho exekútora, ktorý bol vykonaním exekúcie pôvodne poverený. Účinky pôvodného návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie zostávajú zachované. Trovy exekúcie pôvodného exekútora sa vypočítajú tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie.

Z hľadiska dĺžky ust. § 9 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z. z. nemožno stotožňovať porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote a zbytočné prietahy v konaní, pričom ide o osobitné dôvody nesprávneho úradného postupu. Ak zákonodarca explicitne ustanovil, že za nesprávny úradný postup sa považuje porušenie orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, akýkoľvek extenzívny výklad by bol v rozpore s účelom zákona. Pokiaľ nebola dodržaná zákonná 30-dňová lehota na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora (ak bola zákonom v danom období stanovená), takýto stav predstavuje nesprávny úradný postup súdu.

Nesprávnym úradným postupom môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 OSP sa v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia bez toho, aby odvolací súd tieto dôvody opakoval.

Zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je osobitným zákonom upravujúcim zákonné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom je zodpovednosť objektívna bez zreteľa na zavinenie, ktorej sa nemožno zbaviť. Základnými predpokladmi vzniku tejto zodpovednosti je jednak v danej veci vytýkaný nesprávny úradný postup okresného súdu, ďalej existencia škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Prvým a zároveň jedným z rozhodujúcich predpokladov zodpovednosti za škodu je práve nesprávny úradný postup pri výkone verejnej moci, kedy štát zodpovedá za podmienok ustanovených zák. č. 514/2003 Z. z. za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom.

Keďže predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je súčasné - kumulatívne spojenie všetkých troch základných predpokladov, je zjavné, že bez zistenia prvého predpokladu - nesprávneho úradného postupu nie je už potom dôvodné skúmať existenciu vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, resp. príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Dôkazné bremeno na preukázanie splnenia týchto podmienok znáša poškodený a ak ich preukáže, štát sa svojej zodpovednosti zbaviť nemôže.

Nesprávnym úradným postupom môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v priebehu exekúcie v čase, keď je podaný návrh na zmenu exekútora k žiadnej škode nemôže dôjsť, keďže pôvodný exekútor má podľa zákona oprávnenie i povinnosť vykonávať úkony exekučného konania. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplýva, že súd prvého stupňa síce nerozhodol v zákonnej lehote 30 dní, avšak po podaní návrhu na zmenu súdneho exekútora vykonával úkony potrebné k rozhodnutiu o návrhu na

zmenu súdneho exekútora a následne o zmene súdneho exekútora aj rozhodol, pričom tieto úkony vykonával v akceptovateľnej lehote. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom platí, že samotné nedodržanie zákonom stanovenej lehoty sa nepovažuje automaticky za porušenie základného práva účastníka konania, keďže je potrebné zohľadniť všetky okolnosti prípadu. Samotné nedodržanie lehoty nemožno totiž vnímať izolovane, oddelene od ostatných okolností, ktoré majú vplyv na jej plynutie. Vychádzajúc z okolností daného prípadu odvolací súd dospel rovnako ako súd prvého stupňa k záveru, že návrh žalobcu je nedôvodný.

K aplikácii novej právnej úpravy § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí citoval ustanovenie § 9 ods. 2 v znení účinnom v čase začatia exekučného konania, teda v správnom znení, preto je táto námietka žalobcu nedôvodná. K trvaní stavu právnej neistoty odvolací súd uvádza, že tým, že exekučný súd vykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu o návrhu na zmenu súdneho exekútora, nemohlo dôjsť rozhodnutím súdu o návrhu žalobcu na zmenu súdneho exekútora v akceptovateľnej lehote ani k posunutiu trvania právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Súd v danej veci správne aplikoval platné právo a rozhodol v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, v súlade s právom na spravodlivý súdny proces a v súlade s právom na prerokovanie vecí v primeranom čase. V konaní nebolo zistené, že by v exekučnej veci, od ktorej si žalobca svoj nárok uplatňuje, nebolo rozhodnuté v primeranom čase.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca nepreukázal, že zo strany exekučného súdu došlo k nesprávnemu úradnému postupu v zmysle § 9 ods. 1 zák. č. 514/2002 Z. z., čím nebol naplnený základný predpoklad pre zodpovednosť žalovaného na náhradu škody a nemajetkovú ujmu, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

II.

Podľa § 210a OSP uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo uznesenie, z ktorého nenadobudla dosiaľ práva iná osoba ako odvolateľ, alebo uznesenie, ktorým bolo uložené poriadkové opatrenie (§ 53), alebo uznesenie o odmietnutí návrhu na začatie konania (§ 43 ods. 2, § 78c ods. 3) alebo uznesenie o zastavení konania o dedičstve alebo uznesenie podľa § 75a, môže na odvolanie zmeniť priamo súd prvého stupňa, pokiaľ odvolaniu v celom rozsahu vyhovie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP súd rozhodnutie zruší, len ak sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“ alebo „ZoSP“) Súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Poplatky sa vyberajú aj za konanie a úkony vykonávané bez návrhu v prospech poplatníka, ak je to v sadzobníku výslovne uvedené (ods. 2 citovaného ustanovenia).

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 2 ods. 4 ZoSP v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ Zákona o súdnych poplatkoch poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou.

Podľa § 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch, ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Dňa 11. septembra 2012 sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla na zákone

č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

V článku II citovaného zákona bol zmenený a doplnený zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 89/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 150/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 85/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 232/1995 Z. z., zákona č. 12/1998 Z. z., zákona č. 457/2000 Z. z., zákona č. 162/2001 Z. z., zákona č. 418/2002 Z. z., zákona č. 531/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 382/2004 Z. z., zákona č. 420/2004 Z. z., zákona č. 432/2004 Z. z., zákona č. 341/2005 Z. z., zákona č. 621/2005 Z. z., zákona č. 24/2007 Z. z., zákona č. 273/2007 Z. z., zákona č. 330/2007 Z. z., zákona č. 511/2007 Z. z., zákona č. 264/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 71/2009 Z. z., zákona č. 503/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z. a zákona č. 381/2011 Z. z., inter alia, pod arabskou číslicou 3 tak, že: V § 4 ods. 1 sa vypúšťa písmeno k/.

V článku II pod číslom 12 citovaný zákon za § 18c vložil § 18ca, ktorý vrátane nadpisu znie: „§ 18ca - Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2012 - Z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.“

V článku II pod č. 14 citovaného zákona je uvedené: V sadzobníku súdnych poplatkov sa za položku 7 vkladá položka 7a, ktorá znie: „Zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom 20 eur.“

V článku VII - Účinnosť - je uvedené, že tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbra 2012 okrem čl. III, ktorý nadobúda účinnosť 1. decembra 2012, čl. I štyridsiateho bodu, ktorý nadobúda účinnosť 19. januára 2013, čl. I prvého bodu a čl. II desiateho bodu, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2014.

V dôvodovej správe k zákonu č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v Osobitnej časti, článok II k bodu 3 je uvedené: „Navrhuje sa vyňatie konania vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom z rozsahu vecného oslobodenia. Týmto opatrením sa reaguje na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. na súdoch. V žalobách sú predmetom sporu istiny v sumách nezriedka presahujúcich milióny eur bez toho, aby nároky žalobcov mali oporu v zákone. Oslobodenie od súdneho poplatku v súdnom konaní o náhradu škody má pre súdy v konečnom dôsledku za následok výrazný nárast sporovej agendy, keďže v štádiu predbežného prerokovania nároku v konaní pred ústredným orgánom štátnej správy nie je možné nárokom žiadateľov z dôvodu právnej neopodstatnenosti vyhovieť. Pokiaľ sa v súdnom konaní preukáže nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, prípadne jeho nesprávny úradný postup a štát bude zaviazaný na náhradu škody, úspešnému žalobcovi v rámci náhrady trov konania prizná i náhradu trov na zaplatenom súdnom poplatku. Žaloby sa budú spoplatňovať podľa Položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.“

Uvedenou novelou zákona o súdnych poplatkoch sa reagovalo na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom na súdoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

Do nadobudnutia účinnosti zákona č. 286/2012 Z. z., t. j. do 30. septembra 2012, podľa § 4 ods. 1 písm. k/ ZoSP od poplatku bolo oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Zo schváleného a účinného zákona č. 286/2012 Z. z. však vyplýva, že spoplatnenie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa nezaviedlo do Sadzobníka súdnych poplatkov podľa Položky 1, ale sa zaviedla nová Položka 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20 eur.

Podľa poznámky k položke 1 bod 3. prvá veta Sadzobníka súdnych poplatkov, poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej.

Zo znenia tejto položky by vyplývalo, že ak vznikne spoplatnenia konania nebráni zákonné vecné oslobodenie od poplatku, nemôže nastať situácia, že by existovalo konanie, ktoré by nebolo spoplatnené. K položke 7a Sadzobníka súdnych poplatkov však neexistuje žiadna poznámka, ktorá by zakotvovala platenie takého istého poplatku aj v odvolacom konaní, a preto na ňu nie je možné aplikovať ustanovenie § 2 ods. 4 a § 6 ods. 2 ZoSP, ktoré vymedzujú osobu poplatníka v odvolacom konaní, ale je treba vychádzať z toho, že poplatková povinnosť nevzniká odvolateľovi za každé začaté konanie v dôsledku podaného odvolania. Je treba mať na zreteli, že Sadzobník súdnych poplatkov v položke 7a neobsahuje

žiadnu poznámku o tom, že by sa mal zaplatiť súdny poplatok za odvolanie či dovolanie, ani na to nepamätá v iných poznámkach, potom na túto položku nie je možné ani použiť poznámku č. 3 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.

V odbornej publikácii Zákon o súdnych poplatkoch - Komentár, autor Edmund Horváth, Druhé, doplnené a prepracované vydanie, ktorú vydalo vydavateľstvo právnickej literatúry Wolters Kluwert s.r.o., Mlynské Nivy 48, 821 09 Bratislava, na str. 88 uvádza, že pri vyrubovaní poplatku za odvolanie (§ 5 ods. 1 písm. a/) treba vychádzať z § 6 ods. 2 prvej a druhej vety ako lex generalis, ak sadzobník neustanovuje špeciálnu právnu úpravu ohľadom spoplatňovania odvolaní. Takúto špeciálnu úpravu nachádzame pri nasledovných položkách, pričom uvádza položky č. 1, 9, 12, 16, 17 a 18a písm. c/.

Pri týchto položkách sa nachádzajú poznámky, ktoré sú súčasťou zákona, pričom pri položke 1 je uvedené, že poplatky podľa sadzby ustanovenej v položke 1 sa platia aj v odvolacom konaní vo veci samej.

Pri položke č. 9 je poznámka, že ak odvolanie smeruje iba proti výroku o výchove a výžive maloletého dieťaťa, poplatok sa neplatí.

Pri položke 12 je poznámka: Ak sa v pôvodnom konaní nekonalo odvolacie konanie a v odvolacom konaní sa podá odvolanie vo veci samej, z takéhoto odvolania sa platí poplatok podľa príslušnej položky.

Pri položke 13 je poznámka: V odvolacom konaní sa poplatky podľa tejto položky nevyberajú.

Pri položke 16 sú dve poznámky: 1. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa platí aj v odvolacom konaní. 2. Poznámky č. 1 a 2 k položke 12 platia primerane aj pre túto položku.

Pri tejto položke je však aj ďalšia Spoločná poznámka k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16: Ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu I. stupňa, dovolania alebo za obnovu konania neplatí poplatník, ktorý už raz poplatok zaplatil. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky pri prerokúvaní dovolania zistí, že dovolanie podané účastníkom podľa § 238 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku bolo bezdôvodné, účastník je povinný dodatočne zaplatiť súdny poplatok z dovolania.

V tejto spoločnej poznámke k položke 16 nie je uvedená položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, z čoho odvolací súd vyvodzuje záver, že zákonodarca v zákone č. 286/2012 Z. z., ktorým zaviedol do Sadzobníka súdnych poplatkov položku 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20 eur, nemienil spoplatniť aj odvolacie konanie. Ak by totiž bol chcel zákonodarca spoplatniť aj odvolacie konanie, potom by bol žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom spoplatnil v položke 1 pod písm. d/ Sadzobníka súdnych poplatkov (ako sa to navrhovalo v dôvodovej správe k návrhu zákona) a vzhľadom k poznámke k položke 1, bod 3. by nebola ani pochybnosť o tom, že podľa rovnakej sadzby sa platí poplatok aj v odvolacom konaní vo veci samej.

Ak by sa však aj na položku 7a mala vzťahovať ako lex generalis zásada uvedená v § 6 ods. 2 prvá a druhá veta zákona o súdnych poplatkoch, potom by, vzhľadom k tomu, že v spoločnej poznámke k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16 nie je uvedená aj položka 7a, jedine pri žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom (sic!), ktoré konanie do 30. 09. 2012 bolo vecne oslobodené od súdnych poplatkov, od 01. 10. 2012 paradoxne platilo, že ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu prvého stupňa, dovolania alebo za obnovu konania by takýto poplatník musel zaplatiť aj druhýkrát (či podľa počtu odvolaní, dovolaní či návrhov na obnovu konania viackrát), čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou spravodlivosti a s doterajšou judikatúrou všeobecných súdov i judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Aj z tejto skutočnosti vyplýva, že položka 7a sa týka iba spoplatnenia žaloby vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle spoplatniť aj odvolanie v takýchto veciach, bola by táto poplatková povinnosť uvedená v poznámkach, ako je tomu uvedené v hore uvedených položkách Sadzobníka súdnych poplatkov. Ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti v súlade s ústavnou zásadou vyjadrenou v článku 59 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, musia byť tieto povinnosti stanovené jednoznačne a nepochybne.

Odvolací súd sa v predmetnej veci v prípade interpretačných problémov pri aplikácii položky 7a v odvolacom konaní riadil ústavne konformným výkladom zákona o súdnych poplatkoch rešpektujúcim ustálenú zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“, uprednostni výklad, ktorý je pre poplatníka priaznivejší.

Napadnutým uznesením okresný súd vyrubil súdny poplatok za podané odvolanie podané proti rozsudku vo veci samej, pričom konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa začalo ešte pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., teda v čase, kedy bolo takéto konanie vecne oslobodené od súdnych poplatkov a žalobca zrejme mohol legitímne očakávať, že konanie, vrátane konania odvolacieho či dovolacieho, nebude spoplatnené. Aj keď sú súdne poplatky príjmom štátneho rozpočtu a ich účelom je aspoň sčasti nahradiť náklady spojené s konaním súdov účastníkmi konania a, okrem iného, majú zabrániť aj neodôvodneným a zbytočným súdnym sporom, pri aplikácii zákona o súdnych poplatkoch však nemožno ukladať účastníkovi poplatkovú povinnosť aj v tom prípade, keď ju tento zákon jednoznačne neupravuje.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. júla 2010, sp. zn. 3 Sžf 29/2010, v ktorom uviedol, že: „Výklad, ktorým ex post súd zvyšuje poplatkovú povinnosť žalobcovi v dôsledku nejednoznačného sadzovníka súdnych poplatkov považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za ústavne nekonformný.“

Intertemporalitu súvisiacu s touto legislatívnou zmenou rieši ustanovenie § 18ca, podľa ktorého z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú súdne poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, aj keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. Ak bolo konanie v čase podania návrhu vecne oslobodené od súdnych poplatkov (a zároveň ešte nebola zavedená položka 7a), nemožno vyrubovať poplatok za odvolanie, resp. dovolanie s poukazom na ustanovenie § 6 ods. 2 druhej a tretej vety ZSP. Pre takýto názor je dôvodom i legitímne očakávanie žalobcu, ktorý inicioval súdne konanie s očakávaním jeho nespoplatnenia.

Odvolací súd na podporu svojej právnej argumentácie poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR z 25. novembra 2010, sp. zn. IV.ÚS 387/2010, v ktorom uviedol: „Úprava poplatkovej povinnosti predstavuje jeden zo základných aspektov podmieňujúcich právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ak zákon v tomto smere ustanovil pevné a jasné pravidlá umožňujúce prístup k súdu taktiež splnením v ňom obsiahnutých podmienok, potom tieto podmienky musí akceptovať nielen každý, kto sa dovoľáva práva na súdnu ochranu, ale rovnako a v neposlednom rade aj štát prostredníctvom orgánov súdnej moci.“

Vzhľadom k uvedenému, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla aj zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale rovnako tak aj porušenie čl. 12 ods. 1, no najmä čl. 13 ods. 1 písm. a/ ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.“

Vychádzajúc z uvedenej právnej argumentácie odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikla poplatková povinnosť za odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej, preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým mu bola stanovená poplatková povinnosť, podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil, pretože neexistovali dôvody na jeho vydanie.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže si ich náhradu neuplatnil. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.